

Cysylltu â Gofal

Meithrin cysylltiad drwy gysylltedd
ar gyfer pobl sy'n byw mewn cartrefi gofal

Crynodeb Gweithredol

Cefndir

Mae'r Panel Defnyddwyr Gwasanaethau Cyfathrebu yn gwrandao ar leisiau defnyddwyr, dinasyddion a microfusnesau, ac yn sicrhau bod y diwydiant, Ofcom, y llywodraeth ac eraill yn eu clywed. Yn ogystal ag ymgysylltu â rhanddeiliaid sy'n gweithio gyda defnyddwyr bob dydd, rydyn ni'n comisiynu ymchwil annibynnol ar bynciau lle mae perygl o niwed i ddefnyddwyr - ac yn enwedig i grwpiau a allai fod yn agored i niwed neu sydd â gofynion ychwanegol.

Y mater dan sylw

Mae'r pandemig wedi taflu goleuni yn fwy nag erioed o'r blaen ar fywydau pobl sy'n byw mewn gofal preswyl a llety â chymorth. Er bod llai o drafod wedi bod ynghylch eu hanghenion a'u diddordebau mewn perthynas â gwasanaethau cyfathrebu, maen nhw'n fwyfwy pwysig, yn enwedig o dan yr amgylchiadau presennol.

Gall defnyddio gwasanaethau cyfathrebu helpu pobl sy'n byw mewn gofal preswyl i gadw mewn cysylltiad yn gymdeithasol, cael gwybodaeth a chael eu diddanu (drwy radio, teledu sy'n cael ei ddarlledu, teledu drwy dalu a gwasanaethau tanysgrifio) a, lle bo hynny'n berthnasol, i fyw'n fwy annibynnol, i ddysgu ar-lein ac i gael gafael ar wasanaethau cyhoeddus.

Fodd bynnag, gall profiadau cyfathrebu pobl sy'n byw mewn gofal preswyl amrywio'n helaeth: mae sgiliau digidol cyfyngedig gan rai pobl sy'n byw mewn gofal preswyl, efallai nad oes ganddynt ddewis o ran darparwr (os oes ganddynt fynediad o gwbl), ac efallai eu bod yn byw ar incwm isel neu annibynadwy. Yn yr un modd, efallai eu bod yn byw mewn cartref sydd â digon o adnoddau gyda darpariaeth Wi-Fi gymunedol, staff i helpu i ddefnyddio'r gwasanaethau hynny a phensiwn sylweddol o bosibl i helpu ag unrhyw anghenion ychwanegol sydd ganddynt.

Mae cynlluniau ar y gweill ym mhob un o bedair gwlad y DU ar hyn o bryd i wella cysylltedd mewn gofal, ond rydym eto i ganfod i ba raddau mae'r rhain yn llwyddo i fynd i'r afael â'r problemau mae pobl yn eu hwynebu.

Panel Defnyddwyr Cyfathrebiadau

Pwyllgor Cynghori Pobl
Hŷn ac Anabl

Comisiynodd y Panel ymchwil er mwyn deall i ba raddau mae anghenion cyfathrebu preswylwyr yn cael eu diwallu, ac a oes gwasanaethau cyfathrebu ar gael mewn lleoliadau gofal preswyl, ac a ydyn nhw'n ddibynadwy, yn fforddiadwy, yn hyblyg ac yn ddiogel.

Roedd yr ymchwil yn defnyddio dull ansoddol er mwyn casglu gwybodaeth ynghylch y gwahanol ffactorau sy'n effeithio ar gysylltedd a chysylltiad i bobl sy'n byw mewn gofal preswyl. O ystyried cyd-destun ehangach y pandemig, cynhaliwyd yr ymchwil drwy gyfweiliadau fideo a grwpiau ffocws o bell ac roedd yn cynnwys dros 50 o bobl ar draws pedair gwlad y DU. Defnyddiwyd cyfweiliadau manwl gyda rhai cynulleidfaoedd (9 cyfweiliad **arbenigol** gyda gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio ym maes cysylltedd a gofal, 12 cyfweiliad manwl gyda **phreswylwyr** rhwng 20 a 80 oed sy'n byw mewn gofal amser llawn, a 12 cyfweiliad gyda **rheolwyr** cartrefi gofal) a grwpiau ffocws gydag eraill (cyfanswm o 15 o **ffrindiau a theulu** preswylwyr cartrefi gofal a 12 o **staff cartrefi gofal** sy'n gweithio mewn amrywiaeth o rolau).

Amcanion

Ein hamcan pennaf oedd deall:

- Anghenion a phrofiadau defnyddwyr gwasanaethau cyfathrebu sy'n byw mewn gofal preswyl a chartrefi nyrsio, ac a ydynt yn cael eu diwallu, gan gynnwys gan y cynnyrch a'r gwasanaethau sydd ar gael yn y farchnad gyfathrebu heddiw
- I ba raddau mae'r gwasanaethau cyfathrebu (gan gynnwys llinell dir, ffonau symudol, band eang a theledu) ar gael, yn fforddiadwy ac yn hyblyg i bobl sy'n byw mewn cartrefi gofal a chartrefi nyrsio
- Y rhwystrau mae pobl sy'n byw mewn llety o'r fath yn eu hwynebu o ran cael gafael ar wasanaethau cyfathrebu
- Beth arall y gellir ei wneud i sicrhau bod llywodraethau, rheoleiddwyr a'r diwydiant yn darparu marchnad gyfathrebu gynhwysol, gyda chymorth i bobl mewn amgylchiadau bregus a llety amgen
- I ba raddau y mae'r cynlluniau presennol i wella cysylltedd mewn gofal yn mynd i'r afael â'r problemau mae pobl yn eu hwynebu

Gwybodaeth Allweddol

1. Nid yw'r maes gofal presennol yn diwallu anghenion llawer o bobl o ran cysylltu. Mae llawer o breswylwyr wedi'u heithrio'n ddigidol ac yn methu â chysylltu â'r byd y tu allan na chymryd rhan yn ddigidol.
2. Dydy llawer o gartrefi gofal ddim ond yn cynnig pecyn cysylltedd sylfaenol sy'n cynnwys ffonau llinell dir cyffredin a Wi-Fi annibynadwy.
3. Mae gwahaniaeth mawr iawn rhwng profiadau preswylwyr sydd â chysylltedd, a'r rheini heb ddim. Pan fydd trigolion wedi gallu elwa ar gysylltiad da, mae hyn yn

Panel Defnyddwyr Cyfathrebiadau

Pwyllgor Cyngori Pobl
Hŷn ac Anabl

4. aml am fod aelodau o'r teulu wedi'u helpu i sefydlu eu gwasanaethau cysylltedd eu hunain - sefydlu rhwydweithiau Wi-Fi, prynu ffonau symudol iddynt neu ddarparu technoleg llais. Gall mynediad at y math hwn o gysylltedd gael effaith fawr ar ansawdd bywyd, urddas ac annibyniaeth preswylwyr.
5. Mae anghenion preswylwyr nad ydynt yn cael eu diwallu o ran cysylltiad yn deillio'n bennaf o'r ffaith nad yw cysylltedd yn cael ei flaenoriaethu yn y sector gofal preswyl neu gan weithredwyr allanol sydd mewn sefyllfa i sbarduno newid.
6. Yn aml, disgwylir i'r preswylwyr eu hunain sbarduno gwelliannau o ran cysylltedd, ac ni fydd newidiadau'n cael eu gwneud oni bai fod y preswlydd neu ei deulu ef/hi yn gofyn am rywbeth newydd neu wahanol.
7. Mae rhwystrau cysyniadol, strwythurol ac ymarferol i gyd yn atal blaenoriaethu cysylltedd mewn gofal preswyl:
  - Y prif rwystr **cysyniadol** yw diffyg dychymyg ymysg darparwyr cartrefi gofal ynghylch yr hyn y gellid ei wneud i ddiwallu anghenion eu preswylwyr drwy well cysylltedd.
  - Mae rhwystrau **strwythurol** yn cynnwys y canlynol:
    - nid oes gan yr un parti yn y system ofal gyfrifoldeb (neu nid yw'n cymryd cyfrifoldeb) dros bwysu am holl elfennau cysylltedd;
    - mae diffyg mesur neu feincnodau ar gyfer cysylltedd da; ac
    - ychydig o drafod sydd rhwng cartrefi gofal a darparwyr gwasanaethau cyfathrebu/ technoleg.
  - Y rhwystrau **ymarferol** pwysicaf yw:
    - gwybodaeth, agweddau a sgiliau'r staff o ran darparu cymorth digonol i breswylwyr;
    - strwythur gwneud penderfyniadau anhylaw nad yw'n grymuso staff i wneud penderfyniadau; a
    - chyfyngiadau ar gysylltedd sy'n cael ei achosi gan adeiladau, daearyddiaeth neu dopograffeg - a diffyg dealltwriaeth ynglŷn â sut y gellid goresgyn y rhain.

Panel Defnyddwyr Cyfathrebiadau

Pwyllgor Cynghori Pobl
Hŷn ac Anabl

Argymhellion

Mae pum maes allweddol lle mae cyfleoedd cryf yn bodoli i ddarparwyr gwasanaethau cyfathrebu a thechnoleg, rheoleiddwyr a llywodraethau a chartrefi gofal weithio gyda'i gilydd i ddarparu gwell cysylltedd a chysylltiad ar gyfer preswylwyr cartrefi gofal.

- **Disgwyl cysylltiad** - codi disgwyliadau preswylwyr, teulu a staff cartrefi gofal drwy osod disgwyliadau cliriach o ran sut beth yw cysylltedd o 'ansawdd uchel' mewn gofal preswyl i oedolion - a gwella'r broses adrodd er mwyn sicrhau bod pobl yn gwybod a yw'r ddarpariaeth safonol hon yn cael ei chynnig.
- **Ysgogi'r dychymyg** - annog arloesedd a dangos beth sy'n bosibl o ran darparu cysylltedd mewn gofal.
- **Llenwi'r bwlch cyfrifoldeb** - sicrhau eglurder ynghylch pa bartion (preswylwyr, ffrindiau a theulu, staff gofal a rheolwyr, rheoleiddwyr, darparwyr gwasanaethau technoleg a chyfathrebu) sy'n gyfrifol am ysgogi gwelliannau.
- **Ailddiffinio cysylltedd** - egluro bod cysylltedd o ansawdd uchel yn fwy na dim ond darparu cysylltiad Wi-Fi, ond ei fod yn cynnwys yr holl gydrannau angenrheidiol i alluogi trigolion i gael bywyd wedi'i gysylltu.
- **Gwella sgiliau** - cefnogi timau rheng flaen a rheoli ym maes gofal i ddeall rôl gwasanaethau cysylltedd yn well, ymgysylltu â darparwyr gwasanaethau cyfathrebu a thechnoleg ynghylch y cynnyrch a'r gwasanaethau hyn a chefnogi preswylwyr i ddiwallu eu hanghenion cysylltu.